

برای تقویت مهارت املا می‌توان عبارت‌هایی که بیش از دو کلمه دارند را از درس پیدا کنی و بنویسی. ترکیب‌ها و عبارت‌هایی که سه یا چهار کلمه دارند به افزایش تمرکز، توجه و تقویت املا می‌کمک می‌کند.
با توجه به متن درس ترکیب‌ها و عبارت‌هایی که دو یا سه کلمه هستند را پیدا کن و بنویس.

.....
.....

تمرین

۱ هر کلمه را به صفت مناسب وصل کن. (یک گزینه اضافی است.)

سریاز	مهیّب
حادته‌ای	شجاع
پدیده‌ی	سوزان
شعلی	درخشان
	تصادف

۲ درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستی، درست آن‌ها را بنویس.

الف: خنده بر خطر و تصادف، شجاعت است.

ب: گفتن حرف درست و راست، از شجاعت اخلاق است.

پ: ایستادگی و مقاومت، دو کلمه‌ی متضاد هستند.

ت: انسان شجاع، از عقب‌ت کارهای بد می‌ترسد.

۳ در جای خالی متضاد کلمه‌ی مشخص شده را از متن درس پیدا کن و بنویس.

«برنا پیروزی (.....) را تحقّل کرد و با گریه (.....) در تاریکی (.....) ناتوانی را عملی پسندیده (.....) برشمرد. او در دفاع از کارش گفت: همیشه باید فداکار و ترسو (.....) باشیم.»

شجاعت ▶ درس چهاردهم

۴ با توجه به متن درس، به سوالات زیر پاسخ بده.

الف: اگر به چیزی آگاهی نداریم بگوئیم نمی‌دانیم و حرف راست و درست را بیان کنیم، چه نوع شجاعتی داریم؟

.....

ب: اولین گام به سوی شجاعت چیست؟

.....

پ: ضرب‌المثلی درباره‌ی نشان دادن ذات هر چیز، بنویس.

.....

۵ کلمه‌های مترادف را در جدول پیدا کن و در کنار هم بنویس.

ن	ا	ش	ا	د	ع	م	ت	ا	ن	ت
ک	ا	ی	س	ت	ا	د	د	ی		
و	ت	ف	ر	م	ق	ا	و	م	ت	
ه	ف	ت	ا	و	ب		د	ا		
ی	ا	ه	ن	ن	ت		ل	ر		
د	ق	ش	ج	ا	ع	ت	ی	ا		

۱۰ برای هر تصویر، موضوعی انتخاب کن و سپس درباره‌ی یکی از آنها گزارشی بنویس.

«شجاعت»

آموختنی ها

۱. درک مفهوم شجاعت و کاربرد آن در زندگی روزمره
۲. استفاده از «یای» در جای مناسب برای اتصال دو کلمه
۳. نحوه‌ی نوشتن گزارش
۴. آشنایی با ترکیب وصفی و ترکیب اضافی و راه تشخیص این دو از هم
۵. آشنایی با احد به‌نیار
۶. انتخاب موضوع برای تصویر و نوشتن یک بند درباره‌ی آن

جعبه‌ی کلمات

کلمات مترادف

نبرد: ... جنگ .....
 تضمین: ... ضمانت کردن .....
 حوادث: ... جمع صلسله حوادث، اتفاق
 مهارت: ... تسلط در انجام یک کار، توانایی
 متانت: با ادب و احترام رفتار کردن، سنجیده رفتار کردن

نکوهیده: زینت، بایستد
 تدبیر: اندیشیدن، چاره اندیشی
 ایستادگی: رها و همت
 نهراسد: نترسد، بیم نداشته باشد

کلمات متضاد

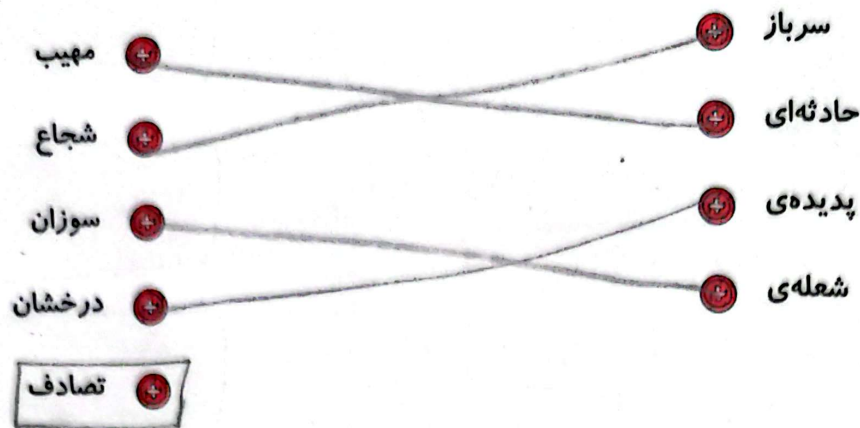
دشواری ≠ آسانی
 شجاع ≠ ترسو
 دروغین ≠ راست
 ناپسند ≠ پسند
 جهل ≠ دانایی
 تاریکی ≠ روشنایی
 بدان ≠ ندان
 آغاز ≠ پایان
 پیروزی ≠ شکست

کلمات هم خانواده

ایستادگی، ایستاده
 کمال، تکامل، تکمیل
 متانت، متین
 وظیفه، موظف
 مهارت، ماهر
 شریف، شرف، شرفیست

تمرین

۱ هر کلمه را به صفت مناسب وصل کن. (یک گزینه اضافی است.)

۲ درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستی، درست آن‌ها را بنویس.

الف: خنده بر خطر و تصادف، شجاعت است.

ب: گفتن حرف درست و راست، از شجاعت اخلاق است.

پ: ایستادگی و مقاومت، دو کلمه‌ی «متضاد» هستند.

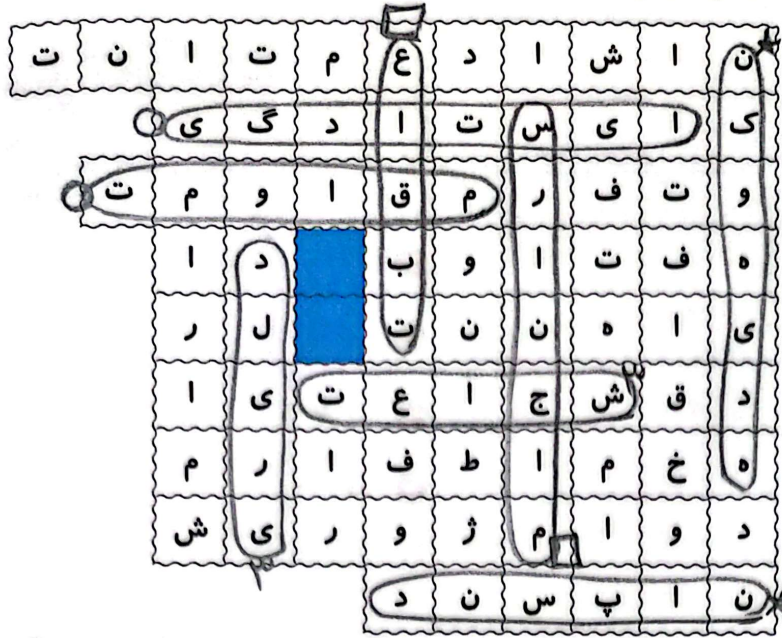
ت: انسان شجاع، از عاقبت کارهای بد می‌ترسد.

۳ در جای خالی متضاد کلمه‌ی مشخص شده را از متن درس پیدا کن و بنویس.

«برنا پیروزی (بسیکست...) را تحمل کرد و با گریه (خنده...) در تاریکی (روشنایی...)، ناتوانی را عملی پسندیده (نکو عبیره...) برشمرد. او در دفاع از کارش گفت: همیشه باید فداکار و ترسو (بیجای...) باشیم.»

شجاعت ▶ درس چهاردهم

کلمه‌های مترادف را در جدول پیدا کن و در کنار هم بنویس.

نکوهریه - ناپسند

ایستادگی - مقاومت

عاقبت - سرانجام

دلیری - شجاعت

کلمه‌های زیر را به ترتیب حروف الفبا بنویس.

دعدی - دروغین - تصمیم - اخلاق - جراحی - مهارت - عقب‌نشینی - مفصلی

اخلاق - تصمیم - جراحی - دروغین - دعدی - عقب‌نشینی - مفصلی - مهارت

هر دو کلمه را به طور مناسب با (ـ) یا (ی) به یکدیگر وصل کن و جمله بساز.

خانه (ی) ترسناک : خانه‌ی ترسناک در خیابان‌های است. ....

خطر (ـ) سرعت : خطر بسیار زیاد را باید جدی گرفت. ....

جمله‌ی به هم ریخته‌ی زیر را مرتب کن و بنویس.

نیست - و - شجاعت - ایستادگی - نترسیدن - برابر - بلکه - در - است - مشکلات - دشواری‌ها

شجاعت، نترسیدن، نیست، بلکه، ایستادگی، در برابر مشکلات و دشواری‌ها است.

دو کلمه‌ی مخالف از درس را در یک جمله به کار ببر و بنویس.
 انسان شجاع با فکر جلوی رود و ولی انسان ترسو بی فکر کار انجام می‌دهد.

برای هر تصویر، موضوعی انتخاب کن و سپس درباره‌ی یکی از آن‌ها گزارشی بنویس.

۱۱ با توجه به سوالات داده شده، گزینه‌ی مناسب را مشخص کن.

الف: جمله‌ی زیر با کدام گزینه کامل می‌شود؟

دآن‌ها ..... نفر بودند همراه، ما ..... نفر بودیم تنها!

(۴) یک - چند

(۳) چند - یک

(۲) دو - صد ✓

(۱) صد - دو

ب: درس شجاعت نوشته‌ی کدام یک از افراد زیر است؟

(۴) احمد بهمنیار ✓

(۳) قیصر امین‌پور

(۲) شکوه دولت آبادی

(۱) پروین اعتصامی

پ: کدام گزینه (موصوف و صفت) نیست؟

(۴) داروی تلخ

(۳) انسان شریف

(۲) راه‌های مناسب

(۱) هنگام رانندگی ✓

ت: رابطه‌ی دو واژه در کدام گزینه، همانند بقیه نیست؟

(۴) چاره اندیشی و تدبیر

(۳) شریف و گران قدر

(۲) ناامن و خطرناک

(۱) پسندیده و نکوهیده ✓

ث: کدام یک از گزینه‌های زیر ترکیب وصفی است؟

(۴) آتش سوزی مهیب ✓

(۳) فرمان عقب نشینی

(۲) شعله‌های آتش

(۱) صحنه‌ی نبرد

شجاعت

شجاعت، ترسیدن نیست بلکه آن است که انسان، بتواند در برابر حوادث و رنج‌ها و دشواری‌ها ایستادگی کند. از مشکلات نهراسد و راه‌های مناسب پیروزی بر آنها را جست‌وجو کند.

ترس، گاه نه تنها ناپسند نیست که بسیار پسندیده است. کسی که در هنگام راندگی از سرعت بیش از اندازه می‌پرهیزد، کسی که از دوستی و همراهی با بدان خودداری می‌کند، آن که خود را از مکان‌های ناامن و خطرناک، دور می‌کند، نه تنها ترسو نیست که شجاع و دلیر، خوانده می‌شود.

شجاع، کسی است که از خطر و عاقبت کارهای بدترسد؛ ولی دست و پای خود را گم نکند و با کمال متانت و آرامش، برای رویارویی با خطر، چاره جویی کند.

سربازی که در صحنه نبرد، وظیفه‌ی خود را انجام می‌دهد، شجاع است. انسان شریفی که در شعله‌های آتش فرو می‌رود تا جان هم‌نوع خود را نجات دهد، شجاع است. سردار لشکری که با تدبیر و مهارت، فرمان عقب‌نشینی می‌دهد و سپاه خود را از خطر می‌رهاند، شجاع است.

آنچه ناپسند و نلوهیده است، این است که انسان، بی‌دلیل بترسد یا از ترس، قدرت تصمیم‌گیری و تفکر را از دست بدهد.

همه از زلزله، تصادف، غرق شدن، آتش سوزی، بیماری و میکروب می ترسند؛
اما این ترس آن گاه نلکوهیده است که مثلاً شخص از خانه بیرون نرود تا مبادا حادثه ای
برایش رخ دهد و...

این گونه افراد، ترسو هستند و هرگز در زندگی به موفقیت نمی رسند. برای رسیدن به
موفقیت ها، همه به شجاعت نیازمندیم. گاه کاری را آغاز می کنیم و تا رسیدن به موفقیت
چند بار شکست می خوریم. آن که از شکست ترسد و دلیل شکست خود را بیابد و راه
را برای رسیدن به پیروزی ادامه دهد، شجاع است.

ریشه ی اصلی ترس های نادرست، در جهل و نادانی است. بعضی از تاریکی می ترسند
و شب و تاریکی را پُر از پدیده های ترسناک می دانند.
آیا برای شما اتفاق افتاده است که از چیزی در تاریکی بترسید، اما وقتی چراغ را
روشن کنید، به ترس خودتان بخندید؟

برخی، از پزشک و درمان می ترسند، در حالی که نمی دانند تلخی دارو و رنج جراحی، سلامت آنها را تقصیر می کند. خنده بر ترس های دروغین، گام اول به سمت شجاعت است. انسان ها، افزون بر شجاعت و قدرت بدنی، به شجاعت دیگری هم نیازمند هستند؛ شجاعتی که به آن «شجاعت اخلاقی» می گویند. شجاعت اخلاقی، آن است که حرف راست و درست بگوئیم و در دفاع از آن، فداکار و ترس باشیم و اگر به چیزی آگاهی نداریم، بگوئیم نمی دانیم.

نوشته‌ی استاد احمد بهمنیار، با کاهش و اندک تغییر

درست و نادرست

- ❶ کسی که از عاقبت کارها نترسد، شجاع است.
- ❷ در این روزگار به شجاعت و قدرت بدنی نیازمندیم.
- ❸ شجاعت نترسیدن از تمام حوادث و رنج‌هاست.

درک مطلب

- ❶ گام اول به سمت شجاعت چیست؟
- ❷ آیا شجاعت با نترسیدن یکی است؟ دلیلی از متن بیاورید تا این موضوع را تأیید کند.
- ❸ مثالی از درس بیان کنید که نشان دهد مسئولیت‌پذیری شجاعت است.
- ❹ به نظر نویسنده سردار لشکری که با تدبیر فرمان عقب‌نشینی می‌دهد، شجاع است. آیا شما با نظر او موافقید؟ برای پاسخ خود دلیل بیاورید.

❺

فارسی

۱) معنی واژه‌های زیر را در جای مناسب بنویسید.

<input type="text"/>	متانت	<input type="text"/>	نگوئیده
<input type="text"/>	افزودن	<input type="text"/>	تدبیر

۲) کلمه‌های به هم ریخته را مرتب کنید و جمله بنویسید.

ترس‌های / ریشگی / در / است / جهل / اصلی / نادانی / نادرست / و ،

۳) معنی و مفهوم عبارت را ساده و روان بنویسید.

سردار لشکری که با تدبیر و مهارت، ارکان عقب‌نشینی می‌دهد و سپاه خود را از خطر می‌رهاند، شجاع است.

۴) با انتخاب واژه‌ای از میان کلمات، جاهای خالی را پر کنید.

الف) قدرت	(تصمیم‌گیری - تصمیم‌گیری) و تفکر خوب است.
ب) ترس آن‌گاه	(نگوئیده - نکوئیده) است که از ترس حوادث، حرکت نکنیم.

۵) برای هر کلمه یک مخالف بنویسید.

جدید =   سن =   افزون =   شجاع =

مطالعات اجتماعی

۱) از داخل کلمات کلمه‌ی درست را انتخاب کنید.

الف) دومین مسجد مهم مسلمانان	(مسجدالنبی - مسجدالحرام) است.
ب) نخستین کار پیامبر در شهر مدینه،	(ساختن مسجد - هجرت) است.

۲) پاسخ پرسش‌های زیر را بنویسید.

الف) نام قدیم شهر مدینه: پاسخ (ی):

ب) آرامگاه پیامبر اسلام در این مکان است: پاسخ (م):

۳

۳) جملات درست را با و نادرست را با مشخص کنید.

الف) لُبوسلیان سر دسته‌ی مخالفان پیامبر (ص) در مکه بودند.

ب) پیامبر اسلام (ص) در جنگ بدر شرکت نداشتند.

۴) کدام مورد از اقدامات پیامبر (ص) پس از فتح مکه نبود؟

۱) شکستن بتها   ۲) جنگ با افراد داخل کعبه   ۳) بیرون ریختن بتها از داخل کعبه   ۴) دستور خواندن اذان بر بام کعبه